

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu Mgr. Nadi Pínové a soudkyň Mgr. Lenky Marynkové a JUDr. Jaroslavy Pokorné v právní věci

žalobkyně: **[Insolvenční správkyňě]**, IČO xxx
sídlem [Ulice, Město]
insolvenční správkyňě [Společnost 2]
IČO: xxx, sídlem [Ulice, Město]
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Hrodkem
sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **[SPOLEČNOST 3] s.r.o.**, IČO xxx
sídlem [Ulice, Město]
zastoupená advokátem Mgr. Jiří Šafkou
sídlem Pod Hybšmankou 2339/19, 150 00 Praha 5

o zaplacení 26 407 500 Kč,

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 23. ledna 2026, č. j. 18 C 55/2025-51,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala po žalované zaplacení částky 26 407 500 Kč (výrok I.) a uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 334 867,50 Kč k rukám právního zástupce žalované (výrok II.).
2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně po žalované domáhala zaplacení částky 26 407 500 Kč z titulu smluvní pokuty ze smlouvy o úvěru č. [Číslo] uzavřené dne 4. 4. 2011 mezi společnostmi [Společnost 2], IČO: xxx („[Společnost 2]“) jako věřitelem a žalovanou (pod firmou [Společnost 1] s.r.o.) jako dlužníkem 1 a panem [Osoba 1], narozeným xxx, jako dlužníkem 2 („dlužník 2“; žalovaná a dlužník 2 dále jen „dlužníci“), na jejímž základě se společnost [Společnost 2] zavázala poskytnout dlužníkům úvěr ve výši 5 250 000 Kč („Úvěrová smlouva“), přičemž její nedílnou součástí byly Zvláštní obchodní podmínky – Všeobecné úvěrové podmínky ze dne 1. 1. 2011 („VÚP“). Žalobu odůvodnila tím, že jako osoba s dispozičními oprávněními ve vztahu k majetkové podstatě společnosti [Společnost 2] uplatnila vůči žalované předžalobní výzvou ze dne 16. 6. 2025 nárok na smluvní pokutu podle čl. IX odst. 2 VÚP ve výši 0,5 % denně z jistiny úvěru za prodlení s úhradou splátek úvěru v období od 1. 8. 2015 do 2. 5. 2018, přičemž mezi smluvními stranami byla sjednána desetiletá promlčecí doba a jednotlivé nároky na smluvní pokutu vznikaly a promlčovaly se samostatně po dnech.
3. Žalovaná uplatněný nárok neuznala. Namítla, že její současní společníci nabyli obchodní podíly v roce 2019 poté, co jim bylo vystaveno dne 22. 2. 2019 potvrzení o výši dluhu z Úvěrové smlouvy ze strany [Společnost 2], v němž byl celkový dluh vyčíslen na částku 7 210 557,37 Kč. Na základě

Shodu s prvopisem potvrzuje Z.T.

tohoto potvrzení byly dne 11. 4. 2019 uhrazeny dlužné částky po splatnosti, 28. 6. 2019 sankce, a následně byly řádně hrazeny splátky dle splátkového kalendáře. Zdůraznila, že zbývající dluh vyplývající z Úvěrové smlouvy byl vyčíslen v potvrzeních o výši dluhu vystavených [Společnost 2] i v letech 2020 a 2022 bez uvedení smluvní pokuty v nyní uplatněné výši. Tato potvrzení přitom měla za kvitance vedoucí k zániku v nich neuvedených nároků a i pokud by tomu tak nebylo, v následném uplatnění smluvní pokuty spatřovala rozpor s poctivým obchodním stykem a dobrými mravy. Namítla dále neplatnost, případně nepřiměřenost ujednání o smluvní pokutě, které sankcionuje, aniž by zohledňovalo závažnost porušení, a vede k nepřiměřeně vysoké smluvní pokutě, alternativně navrhla její moderaci. Současně odkázala na období nejistoty ohledně osoby věřitele a uvedla, že mezi stranami je veden spor o to, zda byl úvěr předčasně splacen a zanikl.

4. Soud prvního stupně vyšel ze skutkových zjištění rozvedených v písemném odůvodnění napadeného rozsudku, na něž odvolací soud odkazuje, při současném stručném shrnutí skutkového závěru, k němuž prvostupňový soud na jejich základě dospěl. Tento shledal, že dne 4. 4. 2011 uzavřeli žalobkyně jako věřitel na straně jedné a žalovaná a dlužník 2 jako dlužníci na straně druhé Úvěrovou smlouvu, kterou se společnost [Společnost 2] zavázala poskytnout dlužníkům úvěr ve výši 5 250 000 Kč. Součástí Úvěrové smlouvy byly Všeobecné úvěrové podmínky, dle jejichž čl. IX bylo možno za každé jednotlivé porušení Úvěrové smlouvy sankcionovat dlužníky jednorázovou smluvní pokutou ve výši 1 % z výše úvěru nebo průběžnou smluvní pokutou ve výši 0,5 % z výše úvěru denně, přičemž čl. VII VÚP příkladmo vymezoval deset skutkových podstat porušení Úvěrové smlouvy. V případě prodlení s peněžitým plněním měli dlužníci podle čl. V odst. 9 Úvěrové smlouvy rovněž hradit úroky z prodlení ve výši stanovené sazebníkem [Společnost 2], jichž se žalobkyně domáhala ve výši 35 % p.a. z dlužné částky. Dále vzal za prokázané, že v roce 2019 došlo ke změně společníků i statutárního orgánu žalované, žalovaná v této souvislosti vyžádala vyčíslení dluhu, uhradila všechny již splatné závazky včetně sankčních a následně úvěr splácela dle Úvěrové smlouvy. Společnost [Společnost 2] v letech 2019, 2020 a 2022 opakovaně vyčísliла dluh bez uvedení smluvní pokuty v žalobkyni nyní požadované výši. Žalovaná takto specifikované dluhy uhradila, přičemž mezi účastníky přetrval spor o to, zda došlo k zániku úvěru (zániku závazku splněním, poznámka odvolacího soudu) při opožděné úhradě dvou splátek v roce 2022. Dne 30. 10. 2024 bylo zahájeno insolvenční řízení a následně rozhodnuto o prohlášení konkurzu na majetek [Společnost 2]. Ve výzvě k úhradě smluvní pokuty obsažené v předžalobní výzvě ze dne 16. 6. 2025 nebylo zřejmé, za jaké porušení povinností jsou dvě v ní uvedené smluvní pokuty žalobkyni požadovány. Až v žalobě žalobkyně konkretizovala, že žádá pokutu za prodlení s placením jakéhokoli závazku v období od 1. 8. 2015 do 2. 5. 2018, přičemž na jednání dne 19. 1. 2026 zástupce žalobkyně upřesnil, že pokuta je požadována z důvodu uvedeného v čl. VII odst. 1 písm. b) VÚP. Den 19. 1. 2026 považoval soud prvního stupně za datum výzvy k úhradě smluvní pokuty.
5. Po právní stránce prvostupňový soud odkázal na § 261 odst. 3 písm. d), § 265, § 300 až 302, § 340 odst. 2, § 397, § 497 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku ve znění účinném ke dni 4. 4. 2011 („ObchZ“), § 39, § 544, § 545, § 574 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném ke dni 4. 4. 2011 („SOZ“), § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník („OZ“). Na tomto základě dospěl k závěru, že ujednání o smluvní pokutě obsažená v čl. IX ve spojení s čl. VII VÚP jsou absolutně neplatná pro neurčitost, rozpor s dobrými mravy a zásadami poctivého obchodního styku. Neplatnost dovodil především (i) s odkazem na rozsudek Krajského soudu v Praze, sp. zn. 39 Icm 3512/2013 z kumulace více smluvních pokut a dalších sankcí za porušení téže povinnosti; (ii) z absence rozlišení závažnosti porušení, když vysoké smluvní pokuty dopadaly i na bagatelní pochybení; a (iii) z toho, že právo na smluvní pokutu mělo vznikat při jakémkoliv porušení Úvěrové smlouvy, přičemž skutkové podstaty porušení příkladmo vymezené v čl. VII VÚP byly formulovány extenzivně a neurčitě, jejich naplnění v řadě případů záviselo na jednostranném hodnocení věřitele nebo zahrnovaly případy, které samy o sobě porušení Úvěrové

smlouvy nepředstavovaly (např. změna okolností). V této souvislosti poukázal též na nepřipustnost sankcionování porušení povinností vůči třetím osobám či plnění zákonných povinností dlužníků. Uzavřel, že takto koncipovaná ujednání by umožňovala vznik nepřiměřeně vysokých, ničím nelimitovaných sankcí bez vztahu k hodnotě a významu zajišťované povinnosti a zakládala by extrémní nepoměr v právech a povinnostech stran Úvěrové smlouvy. Nad rámec uvedeného soud prvního stupně dovodil, že žalobě by nebylo možno vyhovět ani tehdy, pokud by ujednání o smluvní pokutě byla platná, neboť dospěl k závěru, že nárok na smluvní pokutu byl ze strany žalobkyně určitě vymezen až na jednání dne 19. 1. 2026, kdy žalobkyně prvně specifikovala, podle kterého ustanovení VÚP smluvní pokutu uplatňuje. Splatnost nároku nastala až po uplynutí doby obvyklé, která počala běžet dnem 19. 1. 2026, kdy zejména s ohledem na výši požadovaného plnění nebylo možno za přiměřenou považovat dobu kratší jednoho měsíce. Ke dni vyhlášení rozsudku (23. 1. 2026) tak nárok nebyl splatný a žaloba byla podána předčasně. Současně soud prvního stupně uzavřel, že uplatnění nároku na smluvní pokutu s výrazným časovým odstupem šesti let po úhradě jistiny úvěru, za situace, kdy [Společnost 2] opakovaně vyčíslovala dluh bez smluvní pokuty a žalovaná tak byla v dobré víře, že v potvrzení deklarovaný stav odpovídal požadavkům [Společnost 2], a dále společností [Společnost 2] vyčíslené závazky po splatnosti uhradila včetně sankcí a následně úvěr splácela řádně a včas, představuje nepřiměřené, překvapivé jednání odporující principu poctivosti a právní jistoty. Takové jednání shledal zjevným zneužitím práva ve smyslu § 8 OZ, které nepožívá právní ochrany. Nadto uplatněná smluvní pokuta podle jeho závěru neplnila funkci prevenční, paušalizační ani sankční a byl by proto dán důvod pro její moderaci o 100 %. V neposlední řadě uzavřel, že vystavená potvrzení o výši dluhu nemohla nést účinky kvitance, tedy že by se jimi [Společnost 2] do budoucna vzdala možnosti uplatnit smluvní pokutu s tím, že to není možné. K otázce promlčení se soud prvního stupně vyjádřil toliko obiter dictum, že právo na smluvní pokutu za období do 23. 1. 2006 (zřejmě myšleno 2016, poznámka odvolacího soudu) bylo promlčeno i při zohlednění smluvně sjednané desetileté promlčecí doby.

6. O nákladech řízení soud prvního stupně rozhodl podle § 142 odst. 1 o. s. ř. a úspěšně žalované přiznal jejich plnou náhradu v celkové výši 334 867,50 Kč.
7. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné a přípustné odvolání. Především brojila proti závěru, že nárok na smluvní pokutu nebyl ke dni vyhlášení rozsudku splatný. Namítla, že smluvní pokutu řádně a určitě uplatnila již předžalobní výzvou doručenou žalované dne 16. 6. 2025, z níž bylo zřejmé, že žalobkyně požadovala smluvní pokutu podle čl. IX odst. 2 VÚP pro prodlení se splácením úvěru, tedy zjevně z důvodu porušení čl. VII. odst. 1 písm. b) VÚP. V bodě 52 předžalobní výzvy vymezené období od 1. 8. 2015 do 28. 6. 2019, za které měl [Společnost 2] vzniknout nárok na zaplacení smluvní pokuty, pak bylo toliko zjevnou chybou v psaní, když jinak bylo v předžalobní výzvě jednoznačně identifikováno období prodlení se splácením úvěru od 1. 8. 2015 do 28. 6. 2019. Nároky na zaplacení smluvních pokut se tak staly splatnými již doručením předžalobní výzvy (žalobkyně však současně uváděla též bez zbytečného odkladu od doručení předžalobní výzvy) a pokud by odvolací soud dospěl k odlišnému závěru, nejpozději bez zbytečného odkladu ode dne doručení žaloby, v níž bylo identifikováno konkrétní porušení Úvěrové smlouvy jako “prodlení s jakoukoli splátkou úvěru po dobu od 1. 8. 2015 do 28. 6. 2019”, žalované. Dále namítla, že lhůta “bez zbytečného odkladu” je velmi krátká, v případě peněžitých pohledávek maximálně několik dnů (rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 32 Cdo 2484/2012). Soud prvního stupně proto pochybil, vymezil-li její minimální délku na jeden měsíc. I pokud by tedy žalobkyně řádně uplatnila smluvní pokutu až dne 19. 1. 2026, dne 23. 1. 2026 by byla pohledávka [Společnost 2] na zaplacení smluvní pokuty již splatná. Dále žalobkyně brojila proti závěru o částečném promlčení nároku s poukazem na smluvně sjednanou desetiletou promlčecí dobu a stavění jejího běhu doručením žaloby soudu ve smyslu § 402 ObchZ, z čehož dovozovala, že nárok uplatnila včas a nedošlo tak ani k částečnému promlčení. Nesouhlasila rovněž se závěry soudu prvního stupně o neplatnosti ujednání o smluvní pokutě. Uvedla, že skutková podstata porušení

Úvěrové smlouvy, z níž uplatněný nárok vyplývá (čl. VII. odst. 1 písm. b) VÚP), je sjednána dostatečně určitě a neplatnost tohoto ustanovení nemůže založit ani případná neurčitost jiných skutkových podstat porušení Úvěrové smlouvy. Namítla dále, že soud prvního stupně nesprávně dovodil rozpor s dobrými mravy, resp. zásadami poctivého obchodního styku, na základě hypotetických úvah o kumulaci sankcí, ačkoliv žalobkyně uplatnila pouze jeden nárok na smluvní pokutu za jedno trvající porušení Úvěrové smlouvy. Zdůraznila, že samotná existence více ujednání o smluvních sankcích (smluvních pokut a úroku z prodlení) nepředstavuje skutečný souběh nároků, ale varianty toho, co mohla žalobkyně požadovat. Nadto kumulace smluvní pokuty a úroku z prodlení není v rozporu s dobrými mravy (rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 32 Cdo 4920/2010). Prvostupňový soud v otázce kumulace sankcí vycházel z nepřiléhavé judikatury ohledně spotřebitelského, nikoliv podnikatelského úvěru. Žalobkyně rovněž odmítla závěr soudu prvního stupně, že výše smluvních pokut nereflektuje závažnost porušení s tím, že [Společnost 2] měla možnost v případě méně závažného porušení Úvěrové smlouvy stanovit nižší smluvní pokutu, aby odpovídala významu zajišťované povinnosti. Nepřiměřená výše smluvní pokuty pak dle žalobkyně nevede k rozporu s dobrými mravy, ale pouze k moderaci její výše, přičemž ujednání o smluvní pokutě může být posouzeno jako rozporné s dobrými mravy pouze, pokud se dobrým mravům přičí okolnosti jejího sjednání. Takové okolnosti však soud prvního stupně neuvedl. Konečně rozporovala i úvahy prvostupňového soudu ohledně moderace smluvní pokuty s tím, že tento se nezabýval hodnotou a významem zajišťované povinnosti ani výší způsobené škody, jako spodní hranici možné moderace. Navrhla proto, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě v plném rozsahu vyhověl a přiznal žalobkyni náhradu nákladů řízení, případně aby jej zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

8. Žalovaná se ve vyjádření k odvolání žalobkyně ztotožnila se závěry soudu prvního stupně. Předně jednání žalobkyně shledala rozporným s pravidly poctivého obchodního styku. Poukázala zejména na nepřiměřenost žalobkyní uplatněné smluvní pokuty, kterou označila za likvidační, i na významný časový odstup mezi jejím uplatněním a úhradou dluhu po splatnosti včetně sankce, jakož i jeho celkovým splacením. Současně odkázala na svou dřívější argumentaci o neplatnosti ustanovení o smluvní pokutě. K námitce žalobkyně ohledně případné moderace smluvní pokuty uvedla, že žalobkyně netvrdila ani neprokázala vznik a výši škody jako limit moderace podle § 301 ObchZ. Opětovně též zpochybnila uzavření VÚP z její strany. I pokud by je však uzavřela, žalobkyně neunesla důkazní břemeno ohledně existence prodlení žalované a dodala, že splacení úvěru mělo probíhat formou inkasa z účtu vedeného u žalobkyně, avšak tento způsob plnění se v důsledku pravomocného odebrání licence žalobkyni dne 24. 6. 2014 stal nemožným; prodlení žalobkyně pak vylučuje prodlení žalované. Současně poukázala na uhrazení sankce ve výši 773 312,29 Kč, aniž bylo ve vyčíslení dluhu [Společnost 2] specifikováno, o jaký druh sankce se jedná. Uvedla, že se mohlo jednat o smluvní pokutu, v takovém případě tuto nelze dodatečně navyšovat, nebo o úrok z prodlení, což je v rozporu s tvrzením žalobkyně v odvolání, že úrok z prodlení nepožadovala. Na základě uvedeného žalovaná navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.
9. Odvolací soud dle § 212 a § 212a o. s. ř. přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, aniž za tím účelem v souladu § 214 odst. 2. písm. d) o. s. ř. nařizoval jednání a dospěl k závěru, že nejsou splněny předpoklady pro potvrzení ani pro změnu napadeného rozsudku.
10. Předně má odvolací soud za to, že ani po upřesnění zástupcem žalobkyně na jednání dne 19. 1. 2026 nedošlo k jednoznačnému vymezení předmětu řízení. Žaloba musí podle § 79 odst. 1 o. s. ř. vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4 o. s. ř.) obsahovat i vylíčení rozhodujících skutečností, tedy údaje nutné k tomu, aby bylo jasné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout. Skutek (skutkový děj), na jehož základě je nárok uplatněn, je třeba vylíčit v takovém rozsahu, který umožňuje jeho jednoznačnou individualizaci, tj. nemožnost záměny s jiným skutkem

(srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 8. 2005, sp. zn. 32 Odo 551/2005). Žalobkyně v žalobě uvedla, že uplatňuje nárok na zaplacení smluvní pokuty dle čl. IX odst. 2 VÚP sjednané ve výši 0,5 % z částky jistiny úvěru za každý den prodlení s jakoukoliv splátkou v období od 1. 8. 2015 do 2. 5. 2018 a při jednání dne 19. 1. 2026 doplnila, že smluvní pokutu uplatňuje pro porušení dle čl. VII odst. 1 písm. b) VÚP. Podle znění tohoto ustanovení VÚP představuje prodlení s úhradou jakékoliv splátky samostatně identifikovatelný případ porušení, přičemž však žalobkyně v žalobě tvrdila prodlení žalované s úhradou více splátek úvěru, aniž by kdy specifikovala, pro prodlení s úhradou které konkrétní splátky smluvní pokutu uplatňuje (případně pro prodlení s úhradou kterých konkrétních splátek a za jaké konkrétní období prodlení u každé jednotlivé splátky). Jak sama žalobkyně v žalobě uvedla, sjednaná smluvní pokuta 0,5 % z jistiny úvěru odpovídá částce 26 250 Kč denně, a to za každé porušení povinnosti, tedy v tomto případě za každé prodlení se splátkou á 45 898 Kč. Žalovaná částka 26 407 500 Kč představuje prodlení za celkem 1 006 dnů (26 407 500 Kč / 26 250 Kč) toliko s některou/některými z uvedených splátek případně se všemi splátkami, ale za kratší období. Žalobkyně však za období od 1. 5. 2015 do 2. 5. 2018 uvedla 34 splátek, s jejichž úhradou měla být žalovaná v prodlení, byť s poslední z nich (splatnou 30. 4. 2018) pouhé dva dny (uvažováno ve vymezeném období končícím dnem 2. 5. 2018). Je tedy zřejmé, že v součtu se jedná o několik tisíc dnů, za něž by přicházel do úvahy uplatněný nárok na smluvní pokutu a je na žalobkyni, nikoliv na soudu, aby řádně vymezila za jaké konkrétní prodlení (s jakými konkrétními splátkami, za jaké konkrétní období) je smluvní pokuta nárokována, aby se následně žalovaná mohla případně účinně bránit.

11. Soud prvního stupně na projednávanou věc v souladu s § 3028 odst. 3 OZ v základu správně aplikoval právní úpravu účinnou před 31. 12. 2013, primárně zákon č. 513/1991 Sb.
12. Prvostupňovému soudu je dále třeba vytknout, že nezkoumal, zda byli dlužníci členy [Společnost 2], za situace, kdy společnost [Společnost 2] byla spořitelním družstvem (srovnej § 1, § 3 zákona č. 87/1995 Sb., zákon o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění účinném k datu 4. 4. 2011; ZSÚD), a zda tedy žalobkyně mohla s žalovanými platně sjednat smlouvu o úvěru.
13. Odvolací soud proto žalobkyni vyzval, aby uvedla, kdy a na základě jaké skutečnosti se dlužníci stali členy [Společnost 2] a navrhla důkazy k prokázání těchto tvrzení. K této výzvě žalobkyně doložila, že žalovaná byla v době uzavření Úvěrové smlouvy členem [Společnost 2], zatímco členství dlužníka 2 ve [Společnost 2] nebyla schopna doložit.
14. K tomu odvolací soud uvádí, že judikaturou Nejvyššího soudu byl vyjádřen závěr, že ve vztahu ke splácení úvěru, který má být poskytnut členu družstevní záložny, ZSÚD žádná omezení neukládá. Dohoda o splácení úvěru (případně i jeho zajištění) jinou osobou než členem družstevní záložny se zákonnému omezení § 3 odst. 1 písm. b) ZSÚD ani jeho smyslu a účelu nijak neprotiví. Uvedený zákonný zákaz tedy nebrání tomu, aby se ve smlouvě o úvěru zavázala ke splácení úvěru (včetně úroku), jenž má být podle smlouvy poskytnut členu družstevní záložny, jako spoludlužník, tj. jako osoba povinná úvěr poskytnutý členu družstevní záložny vrátit spolu s ním, osoba, která není členem družstevní záložny. Ve vztahu k případnému oprávnění dlužníka 2 jako „nečlena“ spořitelního družstva získat úvěr (jeho část) na základě žádosti (a k povinnosti [Společnost 2] mu takový úvěr poskytnout) by však Úvěrová smlouva byla pro rozpor se zákonem v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu absolutně neplatná (srovnej judikatorní závěry Nejvyššího soudu v bodě 12 tohoto rozhodnutí, jakož i např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2024, sp. zn. 21 Cdo 1860/2023).

15. Dlužník 2 je fyzickou osobou, soud prvního stupně proto pochybil též, nezabýval-li se otázkou, zda tento při uzavření Úvěrové smlouvy jednal v postavení spotřebitele. V případě kladného závěru bylo namíste posoudit platnost úvěrové smlouvy ve vztahu k dlužníku 2 s ohledem na právní úpravu spotřebitelských smluv a spotřebitelského úvěru ke dni uzavření Úvěrové smlouvy a v návaznosti na učiněný závěr též platnost Úvěrové smlouvy jako celku.
16. Judikatura Nejvyššího soudu týkající se výkladu § 41 SOZ je ustálena v závěru, podle kterého není-li možné část právního úkonu (smlouvy), na níž se vztahuje důvod neplatnosti oddělit od ostatního obsahu, vztahuje se neplatnost na celý právní úkon (smlouvu). Při posouzení toho, zda lze neplatností postiženou část právního úkonu oddělit od jeho ostatního obsahu, je zapotřebí respektovat vůli účastníků právního úkonu s přihlédnutím k účelu, jehož dosažení účastníci sledovali. Takovou část nelze oddělit tehdy, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo, vyplývá, že ji nelze oddělit od ostatního obsahu. Neoddělitelnost je přitom třeba chápat ve smyslu obsahové, nikoliv reálné neoddělitelnosti; podle zásady *favor negotii* je pak třeba dávat přednost přístupu, který jinak zachovává ostatní části smlouvy (srovnej rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2022, sp. zn. 23 Cdo 2197/2021 a ze dne 11. 10. 2022, sp. zn. 23 Cdo 2629/2021).
17. Bude-li shledáno, že Úvěrová smlouva je ve vztahu k dlužníku 2 neplatná (buď proto, že nebyl členem spořitelního družstva, či proto, že smlouva byla uzavřena v rozporu s ustanoveními na ochranu spotřebitele), bude proto třeba se při posouzení, zda lze neplatností dotčenou část oddělit od ostatního obsahu, zabývat tím, jaká byla vůle stran Úvěrové smlouvy s přihlédnutím k účelu, jehož dosažení účastníci sledovali, tj. posuzovat úmysl stran Úvěrové smlouvy, zejména se zřetelem na vymezení práv a povinností stran Úvěrové smlouvy a jejich vzájemnou provázanost. Prvostupňový soud se především bude zabývat konkrétními okolnostmi, za kterých k uzavření Úvěrové smlouvy došlo, tedy i tím, zda by oddělitelnosti zbylého obsahu Úvěrové smlouvy od její neplatné části nebránila zjištěná vůle stran při jejím uzavření (srovnej rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2022, sp. zn. 23 Cdo 2197/2021 a ze dne 11. 10. 2022, sp. zn. 23 Cdo 2629/2021). Tedy se bude zabývat tím, zda by žalobkyně k uzavření úvěrové smlouvy přistoupila, i pokud by dlužníkem byla pouze žalovaná, nikoliv též dlužník 2.
18. Stejně bude soud prvního stupně postupovat, tj. posoudí oddělitelnost od ostatního obsahu, též v případě, dospěje-li k závěru, že některé ujednání z Úvěrové smlouvy je dle § 37 odst. 1 SOZ neplatné pro jeho neurčitost. Samotné ujednání o smluvní pokutě pro případ prodlení s plněním (čl. VII. odst. 1 písm. b/ VÚP) odvolací soud za neurčité nepovažuje.
19. Dospěje-li soud prvního stupně k závěru, že neplatnou část/neplatné části Úvěrové smlouvy lze oddělit od jejího zbytku, bude jeho úkolem posoudit, zda uplatnění nároku na smluvní pokutu žalobkyní nebylo v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku ve smyslu § 265 ObchZ. Uzavře-li, že uplatnění nároku na smluvní pokutu bylo v rozporu s těmito zásadami, žalobkyní nárok na smluvní pokutu nepřizná. Porušení zásad poctivého obchodního styku je přitom nutno zkoumat ve vazbě na konkrétní okolnosti uplatnění nároku na smluvní pokutu. Při tomto posouzení je třeba se, v souladu s judikatorními závěry ohledně porušení zásad poctivého obchodního styku při uplatnění nároku na úrok z prodlení, které dle odvolacího soudu lze, byť podpůrně, aplikovat i při posuzování uplatnění nároku na smluvní pokutu, zabývat jak důvody, které vedly ke sjednání konkrétní výše smluvní pokuty, okolnostmi, které je provázely, tak i důvody nesplnění smluvní pokutou zajištěného závazku, jakož i případnými dopady přiznání uplatněné smluvní pokuty na žalovanou (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 1997, sp. zn. III. Odon 20/96, PP 10/1997 s. IV). Odepřít ochranu výkonu práva na úhradu smluvní pokuty lze tehdy, opomíjelo-li by jednání věřitele zajišťovací, sankční a kompenzační charakter institutu smluvní pokuty, nevycházelo-li by z jeho smyslu, popřípadě by jej zneužívalo k poškození dlužníka (srovnej

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2017, sp. zn. 32 Cdo 5413/2016). V rámci tohoto posouzení soud prvního stupně rovněž neopomene, že výše průběžné smluvní pokuty podle čl. IX odst. 2 ve spojení s čl. VII odst. 2 písm. b) Úvěrové smlouvy činí 0,5 % denně z celého úvěru, tedy je za prodlení s každou jednou splátkou úvěru ve výši 45 898 Kč stanovena smluvní pokuta ve výši 26 250 Kč denně (více než 1/2 dlužné splátky). Současně bude třeba posoudit i to, jak žalobkyně v průběhu času sdělovala k dotazu dlužníků aktuální výši dluhu z Úvěrové smlouvy, jakož i to, jak na taková sdělení dlužníci reagovali. Odvolací soud v této souvislosti rovněž podotýká, že závěr soudu prvního stupně, který implicitně vyplývá z jeho argumentace v bodu 45 rozsudku, totiž že právo na smluvní pokutu vzniká až jejím uplatněním, je nesprávný. Právo na smluvní pokutu v souladu s § 393 odst. 1 ObchZ vzniká již porušením zajištěné povinnosti (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 29 Odo 847/2001). Není-li splatnost smluvní pokuty sjednána, má její uplatnění význam toliko pro určení splatnosti, nikoli pro samotný vznik práva. Odvolací soud také upozorňuje, že v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku nemůže být bez dalšího skutečnost, že žalobkyně nárok uplatnila s časovým odstupem od vzniku tohoto práva, za situace, kdy tak učinila v době běhu smluvními stranami sjednané desetileté promlčecí doby.

20. Vzhledem k tomu, že žalobkyně dosud nespecifikovala, pro prodlení s úhradou které konkrétní splátky či splátek smluvní pokutu uplatňuje, nelze se zatím k otázce promlčení vyjádřit konkrétně. Obecně však platí, že podle § 402 ObchZ přestává promlčecí doba běžet již uplatněním práva u soudu, tedy zásadně podáním žaloby dne 22. 7. 2025, nikoliv až pozdějším doplněním či specifikací nároku, pokud tím žalobkyně pouze odstraňuje vady nebo zpřesňuje již uplatněné právo. Dle nálezů Ústavního soudu ze dne 24. 6. 2003, sp. zn. II. ÚS 182/01, uveřejněném pod č. 99 ve svazku 30 z roku 2003 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, je náležitosti žaloby třeba posuzovat striktně podle § 42 odst. 4 a 79 odst. 1 o. s. ř. s tím, že pokud návrh neobsahuje všechny náležitosti, či je-li nesrozumitelný nebo neurčitý, jde přesto o návrh, který vyvolává předpokládané následky (stavění promlčecí lhůty); je však nutno vady (popřípadě k výzvě soudu) odstranit, neboť i občanský zákoník v ustanovení § 112 stanoví, že ke stavění lhůty dochází pouze tehdy, když věřitel (žalobce) v řízení řádně pokračuje; citovaná zákonná podmínka by nebyla splněna, a žalobce by tedy v řízení řádně nepokračoval teprve tehdy, kdyby své podání neopravil či nedoplnil. Také judikatura Nejvyššího soudu (srov. např. jeho rozsudek z 5. 9. 2002, sp. zn. 21 Cdo 1440/2001, uveřejněný pod C 1416 v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, rozsudek z 29. 7. 2004, sp. zn. 29 Odo 84/2002, uveřejněný pod č. 182 v časopise Soudní judikatura, ročník 2004, usnesení ze dne 29. 7. 2008, sp. zn. 25 Cdo 1717/2006, a rozsudek ze dne 23. 11. 2010, sp. zn. 26 Cdo 593/2010) připouští, že i neúplné nebo nesprávné žaloby mají hmotněprávní účinek v podobě stavení promlčecích dob působících již od jejich podání tehdy, jsou-li vady těchto podání dodatečně odstraněny, a v řízení je tudíž řádně pokračováno. Dlužno dodat, že žalobkyně doposud vady žaloby neodstranila, nicméně soud prvního stupně ji k tomu odpovídajícím způsobem nevedl. U práva na zaplacení smluvní pokuty sjednané procentní sazbou ze stanovené částky za každý den prodlení s placením peněžitého závazku pak počíná běžet promlčecí doba podle § 393 odst. 1 ObchZ nejen prvním dnem prodlení, ale i každým dalším dnem prodlení, za který věřiteli vzniklo další právo na smluvní pokutu. Právo na smluvní pokutu vzniklé za určitý den prodlení se tedy promlčuje samostatně, uplynutím promlčecí doby počítané od tohoto dne (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 29 Odo 847/2001).
21. Odvolacímu soudu ze všech shora uvedených důvodů nezbylo než napadený rozsudek zrušit podle § 219a odst. 1 písm. a), b) o. s. ř. a věc podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
22. V dalším řízení bude soud prvního stupně postupovat shora naznačeným způsobem, přitom bude vázán právními názory, které odvolací soud vyslovil (§ 226 odst. 1 o. s. ř.). Předně soud prvního stupně vyzve žalobkyni v souladu s § 43 o. s. ř. k odstranění vad žaloby s odpovídajícím poučením

o tom, jak opravu provést, a to v dostatečném časovém předstihu před datem konání ústního jednání, aby byl předmět řízení jednoznačně vymezen a žalovaná se mohla účinně bránit. Následně bude na prvostupňovém soudu, aby se zabýval otázkou platnosti Úvěrové smlouvy, jejích jednotlivých ujednání. Dospěje-li soud prvního stupně k závěru o neplatnosti některé části Úvěrové smlouvy, uváží, zda lze tuto neplatnou část Úvěrové smlouvy oddělit od jejího zbylého obsahu, a to při respektování vůle účastníků jako smluvních stran a s přihlédnutím k účelu, jehož dosažení účastníci sledovali. Bude-li mít za to, že některý z účastníků řízení neunáší své břemeno tvrzení či břemeno důkazní, poskytne mu podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. příslušné poučení. Dospěje-li soud prvního stupně k závěru, že neplatnou část Úvěrové smlouvy lze oddělit od jejího zbytku, bude jeho úkolem posoudit, zda uplatnění nároku na smluvní pokutu žalobkyní nebylo v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku. Uzavře-li, že uplatnění nároku na smluvní pokutu bylo v rozporu s těmito zásadami, žalobkyni nárok na smluvní pokutu nepřizná.

23. V novém rozhodnutí soud prvního stupně rozhodne také o všech nákladech řízení, včetně tohoto odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. k) o. s. ř.].

Praha 2. července 2026

Mgr. Nad'a Pínová v. r.
předsedkyně senátu